

Protokoll for elektronisk saksbehandling i sak 24/19

Innspill – ny «Langtidsplan for forsvarssektoren (2021-2024)»

1. oktober 2019 fikk regionrådets medlemmer utsendt e-post med utkast til innspill i forbindelse med oppstarten av arbeidet med ny «Langtidsplan for forsvarssektoren (2021-2024)». Frist for oversendelse til forsvarsdepartementet var 1. oktober 2019.

Innspillene var basert på tidligere politiske drøftinger i regionrådet og i «Forsvarsforum Nord», og problemstillingen er godt kjent blant regionrådets medlemmer.

Ved fristens utløp hadde 6 medlemskommuner avgitt sin stemme, og uttalelsen under ble vedtatt enstemmig. Nærmere protokollering presenteres etter vedtaket.

Vest-Finnmark Regionråd er en allianse mellom de 8 kommunene Alta, Hammerfest, Hasvik, Kvalsund, Loppa, Måsøy, Nordkapp og Porsanger. Samlet har regionen en befolkning på ca. 42.500 innbyggere, noe som utgjør 55 % av det totale folketallet i Finnmark fylke. Regionen er i vekst, både med tanke på folketall, samfunns- og næringsutvikling. Regionrådet har derfor valgt å innta rollen som en aktiv medspiller i utviklingen i regionen og fylket som helhet.

Vest-Finnmark Regionråd har i sak 24/19 vedtatt følgende enstemmige uttalelse som et innspill til Forsvarsdepartementets arbeid med ny «Langtidsplan for forsvarssektoren (2021-2024)»:

Vi vil innledningsvis bemerke at Troms og Finnmark fylkeskommune er i en sammenslåingsprosess, der sammenslåingen effektueres fra 1.1.2020. I den forbindelse deltar Vest-Finnmark Regionråd i Forsvarsforum Nord, som er en sammenslutning der fylkeskommunene, forsvarskommunene og regionrådene i Troms og Finnmark er invitert inn.

Vi minner i den anledning om at Stortinget har vedtatt at den nye regionen i nord står i en særstilling i utviklingen av den nasjonale nordområdepolitikken. Nordområdepolitikk er også sikkerhetspolitikk.

Dersom det fagmilitære rådet hadde vært kjent kunne vi pekt på muligheter og utfordringer i rådet i dette innspillet. Vi vil derfor gjøre ytterligere innspill til departementet etter at FMR er kjent. Vi vil gjennom Forsvarsforum Nord følge prosessen mot ny langtidsplan tett.

Vest-Finnmark Regionråd stiller seg bak de momentene Finnmark Fylkeskommune har spilt inn.¹ Vi viser i tillegg til Tromsdokumentet² I og II, og ber om at departementet igjen ser på de anbefalingene som fremkom der samt vurderer hvordan disse står seg mot FMR og inn mot en ny LTP.

Perspektiver på egen rolle, dagens situasjon og utfordringer for forsvaret i nord

Vest-Finnmark Regionråd merker seg at 2% målet synes å ha bred oppslutning i Stortinget. Dette bør borge for en rask opptrapping mot 2% til forsvarssaken.

Det norske forsvaret må ha en struktur som tåler å ivareta og kombinere forpliktelsen om å løse oppdrag i NATOs reaksjonsstyrker med behovet for nasjonal reaksjonsevne.

Nærheten til Russland gjør at den økte spenningen merkes best i nord. Dette innebærer at landsdelen merker konkrete negative hendelser, samtidig som sanksjonene mot Russland gjør vilkårene for økonomisk aktivitet og næring vanskeligere. Balansen mellom forsvarspolitik og gode regionale relasjoner er viktig for utviklingen av vår nordlige region.

Norges nordligste region har viktige oppgaver knyttet til folk-folk samarbeidet i nord. Troms og Finnmark vil være en viktig aktør i å sikre gode relasjoner til det russiske folk. Dersom man lykkes i dette arbeidet vil man kunne oppnå større tillit og forståelse mellom Norge og Russland, og redusere muligheten for misforståelser og uheldige hendelser.

Militært huser landsdelen betydelige deler av Norges forsvar. Dette gjør at relasjonen mellom landsdelens befolkning og Forsvaret er av særlig stor betydning. Den nye regionen og kommunene i nord er områder øremerket for alliert innsetting og samtidig vertskapskommuner for de norske styrkene i nord. Derfor må totalforsvaret av landsdelen tillegges betydelig vekt. For å håndtere bredden av utfordringer må det tilrettelegges godt både for å operere sammen med allierte styrker, og for å videreutvikle samarbeid med sivil sektor.

Flytting av helikoptre og nedlegging av baser som er hjørnesteiner i lokalsamfunn, medfører at Forsvaret gjerne omtales negativt, og at det skapes negative assosiasjoner til Forsvarets utbredelse og oppgaveløsning i den nordlige landsdelen. Dette svekker tilliten mellom Forsvaret og lokalsamfunn. Forsvarsviljen i landsdelen henger tett sammen med bevissthet omkring Forsvarets rolle og synlighet. Gapet mellom befolkning og forsvar må ikke bli større. En måte å adressere dette på kan være å gripe tak i eksisterende institusjoner og infrastruktur som alt er etablert og bygge videre på allerede etablerte sivil/militære-samarbeid.

Det er dessverre knyttet usikkerhet i offentligheten til når vedtatt fornying og investering i materiell kan iverksettes. Vedtatt fornying må iverksettes. Departementet bør praktisere større åpenhet om utredninger, løsninger og veivalg man har tatt. Det er viktig å offentlig synliggjøre skillet mellom rammene for faglige råd og politiske bestillinger. Det som oppfattes som kontinuerlige omkamper er med på å svekke tilliten til politiske beslutninger.

¹ <https://www.regjeringen.no/contentassets/419de5fd51aa4328a4e46b996017aa02/finnmark-fylkeskommunes-innspill-ny-ltp.pdf>

² <http://www.tromsdokumentet.no/>

Næringslivets evne til å understøtte forsvaret vil ved en høynet beredskap være viktig for totalforsvaret. Ved større internasjonale øvelser er nasjonale og allierte styrker avhengig av tilgangen på varer og tjenester utenfor allerede inngåtte avtaler. Næringslivets evne til å støtte forsvarets operasjoner fordrer at man regionalt har kapasitet, kunnskap og har relevante varelagre. Forsvarets innkjøpspolitikk må ses i et beredskapsperspektiv.

Nord-Norge har utfordrende topografiske og klimatiske forhold, i et arktisk miljø med et fuktig kystklima. Nord-Norge har også kompetanse på vanskelige forhold både i Forsvarets avdelinger, det sivile samfunnet og i kompetansemiljøer som f.eks. UIT-Norges arktiske universitet, forskningsinstitusjonen NORCE og Barents Watch. Forsvarevnen vil kunne styrkes gjennom en målrettet satsing på samarbeid, samt å flytte mer utviklingsressurser knyttet til Forsvaret til Nord-Norge.

Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) bør styrkes med tilstedeværelse i nord for å sikre at utvikling og innovasjon i arktiske operasjoner skjer sammen med de relevante avdelingene. FFI bør være et bindeledd for å tilegne forsvaret kompetansen som allerede ligger i det sivile samfunnet med arktiske operasjoner med høyteknologisk utstyr.

På dette tidspunktet vil vi fremheve noen viktige perspektiver og behov som vi anmoder departementet om å ta med seg i det videre arbeidet med ny langtidsplan:

1. Det må være en tydelig sammenheng mellom framtidig forsvarspolitik og utvikling av det sivile samfunnet, f.eks. innenfor beredskap, kommunikasjon, infrastruktur, utdanning, leveranser og innovasjon.
2. Forsvaret i nord skal ha en struktur som innebærer både en avskrekkende og en krigsforebyggende terskel.
3. Hæren må løftes til et nivå som gir økt utholdenhet og dybde sammenlignet med dagens situasjon.
4. Man må øke både bredde og volum slik at Forsvaret har evne til å sikre mottak av allierte styrker.
5. Styrkeproduksjonen og utdanning av Forsvarets personell må omlegges for å imøtekomme behovet for økt reaksjonsevne.
6. Hæren må sikres helikopterkapasitet i hele regionen.
7. Det må gjøres en helhetlig utredning av forsvaret av kyst-domenet.
8. Det må være fast stasjonering av spesialstyrker i nord.
9. Det må utvikles tilstrekkelig kapasitet for elektronisk krigføring og Cyber-forsvar i regionen.
10. Næringsdimensjonen må utvikles slik at det det sivile samfunnet kan understøtte Forsvaret med logistikk og nødvendige tjenester.
11. Næringslivet i nord må rustes for å utvikle seg slik at man bedre kan ta del i de store investeringsprosjektene Forsvaret har igangsatt og skal igangsette.
12. Det må utarbeides en rapport som viser den geografiske fordelingseffekten av Forsvarets investeringsprosjekter på landsbasis.
13. Nye leverandører av tungt materiell bør pålegges verksted og utviklingskapasiteter ved avdelingene som bruker utstyret.

14. Det må utredes hvordan det sivile samfunnet kan understøtte Forsvaret med logistikk og nødvendige tjenester over tid.
15. BarentsWatch må utvikles til å bli et fremtidig senter for havovervåkning.

Detaljert protokollering av stemmegivingen:

Følgende seks kommuner stemte ja til høringsuttalelsen:

Alta, Hammerfest, Hasvik, Kvalsund, Måsøy og Porsanger

Følgende to kommuner avga ikke stemme:

Loppa og Nordkapp kommune